

BSMV Mükellefi Kurumların BSMV Mükellefi Olan İştiraklerinden Aldıkları Temettüer (Olağanüstü Yedeklerden Dağıtılanlar Dahil) Nedeniyle Ödeyecekleri BSMV Tutarının Tespitinde İzlenecek Yöntem

BFS - 2008/17
İstanbul, 01.09.2008

Gider Vergileri Kanunu'nun 28. maddesinde tanımlanmış olan kurumların, elde ettikleri (bu vergiyle ilgili belirli muafiyet ve istisnalar ile KDV konusu işlemleri dışında kalan) gelirler nedeniyle BSMV ödemek mecburiyetleri bulunmaktadır.

BSMV mükellefi olan söz konusu kurumların, bu nedenle, iştiraklerinden aldıkları temettülerin tamamı prensip olarak (**Gider Vergileri Kanunu madde.29/e ve f bendi hükümleri haricinde kalan**) BSMV'ye tabi olup, bu temettü gelirleri üzerinden hesaplayacakları BSMV'leri ödemeleri gerekmektedir.

Buna göre; örneğin, BSMV mükellefi olan bankalar ve sigorta şirketleri, iştirakleri olan ve yine BSMV mükellefi olan portföy yönetim şirketleri, aracı kurumlar (=Yatırım Menkul Şirketleri), factoring şirketleri, bireysel emeklilik (BES) şirketlerinden kar payı aldıklarında böyle bir durum söz konusu olmaktadır.

Ancak; temettü gelirini BSMV mükellefi bir iştirakinden elde eden BSMV mükellefi kurumun, bu gelirinin tamamı üzerinden BSMV ödemesi halinde, mükerrer vergi ödenmesi söz konusu olmaktadır. Mükerrer vergi ödenmesini önlemek amacıyla dönük olarak düzenlenmiş bulunan **6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu madde.29/f fıkrasına istinaden**, temettü alan kurumun temettü dağıtımını yapan kurumun toplam gelirleri içerisinde BSMV'si ödenmiş olanlarının oranını bilmesi, bunun için de söz konusu bilgiyi iştirakinden talep etmesi gerekmektedir.

Zira, Gider Vergileri Kanunu'nun 29. maddesinin f bendi uyarınca;

“f) (210 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesiyle değişen bent) Bankaların, bankerlerin ve sigorta şirketlerinin sermayelerine iştirak ettikleri banka, banker ve sigorta şirketlerinin bu kanuna göre banka ve sigorta muameleleri vergisine tabi muamelelerden mütevellit karları,”

BSMV'den istisna edilmiştir.

Ana kurumun bu bilgi talebi karşısında, temettü dağıtımını yapan kurumun bunu yerine getirebilmesi için, gelirlerini iki ana grup altında toplaması yeterli olacaktır:

1. BSMV'ye tabi işlemler + BSMV'den istisna işlemler
2. BSMV kapsamında olmayan işlemler

İşlemlerin bu şekilde tasnifi sonucu, bu işlemlerden elde edilen gelirlerin de ayrıştırılması yapılmış olacaktır.

Tasnifin amacı; Gider Vergileri Kanunu'na göre BSMV'ye tabi işlemler ile BSMV'den istisna olan işlemleri belirleyerek, buradan hareketle BSMV kapsamında olmayan işlemleri tespit etmektir

Yapılan tespit ile varılmak istenen nokta ise; temettü alan kurumun ödemek zorunda olduğu BSMV tutarını doğru tespit etmek ve mükerrer vergilendirmeyi önlemektir.

Temettü alan bakımından, temettünün tamamı üzerinden BSMV ödenmesi gerekmektedir. Ancak; temettüyü oluşturan gelirlerin bir kısmı üzerinden dağıtan şirket bünyesinde BSMV ödendiği, bir kısmı da BSMV'den istisna olduğu için, gelirin bu kısımlarını ayıklayarak, "Gider Vergileri Kanunu Md.29/f " fıkrasına istinaden, mükerrer vergi ödenmesinin önüne geçilmelidir.

Amaç; mükerrer BSMV ödemeyi önlemek üzere, temettüyü dağıtan kurumun gelirlerini yukarıdaki tasnifte uygun iki ana grup halinde tespit ederek, dağıtılacak karın "BSMV kapsamında olmayan işlemlere" isabet eden kısmını, dolayısıyla, kar payı alacak olan BSMV mükellefi kurumun ödemesi gereken BSMV'ye ait matrahı belirlemektir.

Temettü dağıtacak kurumun gelirlerinin bu şekilde tasniflenmesi sonucu, "BSMV'li gelir/toplam gelir" oranına göre bulunacak yüzde oranı esas alınarak, BSMV kapsamına girmeyen gelirlerin toplam hasılat içerisindeki oranı, dolayısıyla temettü alacak kurumun ödemesi gereken BSMV'ye ait matrahın tespiti mümkün olacaktır (Her ne kadar kanun metninde BSMV'ye tabi tutulmuş kar deniyorsa da hasılatı göre oran tespit etmek daha uygulanabilir bir yöntem olarak ortaya çıkmaktadır).

Vergi mevzuatımıza göre BSMV mükellefi kurumlar; bankalar, sigorta şirketleri ve finans sektöründe faaliyet gösteren aracı kurumlardır. Bunlardan aracı kurum durumunda olan kurumların, asli işlemleri dışında kalan danışmanlık hizmetleri, menkul kıymet saklama hizmetleri, kira gelirleri, sabit kıymet satışları gibi işlemlere ait gelirleri nedeniyle KDV mükellefiyetleri söz konusudur. Bu kurumların bahsi geçen işlemlerine ait gelirleri üzerinden KDV tahakkuku yapmış olmaları, bu gelirlerin temettü şeklinde dağıtımına bağlı olarak temettü alan ortak kurum nezdinde BSMV ödenmesine mani değildir.

Burada dikkat edilecek hususlardan birisi de, toplam hasılatın tespitinde her türlü gelirin toplam içerisine alınmasıdır. Diğer bir ifade ile, kar dağıtımına konu olan tüm gelirlerin toplam içerisinde bulunmasıdır. Bu nedenle, kurumun reeskont şeklinde hesaplayarak karına dahil ettiği gelirleri de (reeskont gelirleri) gelir toplamı içerisine alınacaktır.

Konuyla ilgili basit bir örnek, uygulamada yardımcı olacağı düşüncesi ile aşağıda verilmiştir:

BSMV mükellefi olan (A) kurumu, sermayesine %65 oranında iştirak ettiği (B) aracı kurumundan temettü almaktadır. (B) aracı kurumu esas faaliyet konusu işleri itibariyle BSMV mükellefi, bazı gelirleri bakımından da KDV mükellefidir. Bazı gelirleri ise ne BSMV ne de KDV kapsamındadır (Örneğin mevduat faizi). Dağıtımına konu karın içerisinde bütün bu gelirler (reeskontlar dahil) bulunmaktadır.

Dağıtımına konu temettü ile ilgili rakamlar şöyledir:

(B) aracı kurumunun ilgili yıl toplam geliri : 2.000.000.- YTL

BSMV'si ödenmiş + BSMV'den muaf gelirler toplamı : 1.720.000.- YTL

BSMV kapsamı dışındaki gelirler toplamı
(KDV konusu gelirler) : 280.000.- YTL

BSMV'li Gelir/Toplam Gelir oranı : %86

BSMV Dışı Gelir/Toplam Gelir oranı : %14

Bütün ortaklara dağıtılan toplam temettü tutarı : 300.000.- YTL

(A) kurumuna verilecek temettü tutarı
(300.000.- x %65) : 195.000.- YTL

(A) kurumunun aldığı temettünün BSMV matrahı
oluşturan kısmı (195.000.- x %14) : 27.300.- YTL

(A) kurumunun aldığı toplam temettü üzerinden
ödeyeceği BSMV tutarı (27.300.- x %5) : 1.365.- YTL

Böylece, BSMV mükellefi (A) kurumu, iştirakinden aldığı toplam 195.000.- YTL temettü üzerinden 1.365.- YTL tutarında BSMV ödeyerek, mükellefiyetini yerine getirmiş olmaktadır.

Vergi geliri ve BSMV mevzuatını uygulama açısından konu değerlendirildiğinde; BSMV mükellefi olarak temettü alan (A) kurumunun aldığı temettünün %86'sı, temettüyü dağıtmış olan (B) aracı kurumu bünyesinde, %14'ü ise (A) kurumu bünyesinde olmak üzere %100 oranında BSMV yönünden vergilendirilmiş olmaktadır.